

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพสูง และโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพต่ำ ประชากรโรงเรียนในการวิจัยนี้เป็นโรงเรียนเอกชน สายเป็นัญ ที่ทำการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 179 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียนได้มาจากการคัดเลือกตามเกณฑ์ประสิทธิภาพจากสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 86 โรงเรียน เป็นโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพสูง 43 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ 43 โรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสอบถามกับผู้บริหารและครู แบบสอบถามกับนักเรียน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าร้อยละ ตัวกลางเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อเรื่อง และการทดสอบค่าที ได้ข้อค้นพบดังนี้

1. โรงเรียนประสิทธิภาพสูง มีระดับการปฏิบัติตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู ดังนี้ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 36 ข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 14 ข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ ในขณะที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ รับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 33 ข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 16 ข้อ และการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ข้อ

2. โรงเรียนประสิทธิภาพสูงมีระดับการปฏิบัติตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ตามการรับรู้ของนักเรียน ดังนี้ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 17 ข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ ในขณะที่นักเรียนในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ รับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 13 ข้อ การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 11 ข้อ และการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ข้อ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียน พบว่าตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูพบว่า โรงเรียนประสิทธิภาพสูงมีความพร้อมของโรงเรียนสูงกว่าโรงเรียนเอกชนประสิทธิภาพต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครูและนักเรียน พบว่าโรงเรียนเอกชนประสิทธิภาพสูงมีการใช้หลักสูตรในด้าน อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียน การจัดบุคลากร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนซ่อมเสริม การจัดบริการแนะแนว การประเมินผลการเรียน สูงกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ปัญหาที่พบในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนเอกชนทั่วไป คือ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ ขาดโรงฝึกงาน แปลงสำริด ห้องปฏิบัติการเฉพาะวิชา ห้องเรียนมีน้อยและคับแคบ ไม่สามารถถอดออกข้อสอบตามจุดประสงค์ บางข้อได้ การทำงานร่วมกับกลุ่มโรงเรียนมีความล่าช้ามีปัญหาและไม่สะดวก กลุ่มโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของโรงเรียนเอกชนเล็ก ๆ บุคลากรไม่มีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอน และวิชาเฉพาะอย่างแท้จริง นักเรียนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม และครูยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ไม่ยอมรับหลักสูตรปัจจุบัน

อภิปรายผล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนเอกชนว่าได้มีการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย หลักการ และ โครงสร้างของหลักสูตรมากนักน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติตามจุดเน้นในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรปัจจุบัน ที่ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาขึ้นมา ใช้แทนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 ซึ่งเป็นหลักสูตรเก่า เพื่อเพิ่มคุณภาพ และประสิทธิภาพในการเรียนการสอนยิ่งขึ้น อันจะเห็นได้จกกระบวนการเรียนการสอนแบบใหม่ ที่เปลี่ยนจากกระเน้นให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหาสาระ มาสู่การเน้นให้นักเรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา จึงทำให้กระบวนการเรียนการสอนเปลี่ยนจากการบรรยายมาเป็นการสอนหลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน (ณรงค์ คงกิจ 2528: 211) นั่นคือหลักสูตรปัจจุบันได้เน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยมีเนื้อหาวิชาเป็นเพียงสื่อที่ทำให้ครูบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ก่อนสอนเท่านั้น

นอกจากนี้ หลักสูตรปัจจุบันยังได้เน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ รวมทั้งเจตคติที่ถูกต้อง ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนหลักสูตรปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่จบในตัว คือ ผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อก็สามารถออกไปใช้ชีวิตในสังคมได้ ประกอบสัมมาอาชีพได้พอสมควร (กระทรวงศึกษาธิการ 2521: 1) ซึ่งทำให้เกิดวิทยาการงานอาชีพขึ้นมา ซึ่งเป็นวิชาใหม่ที่ได้อยู่ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เพื่อผู้ที่ไม่ได้มีโอกาสศึกษาต่อ จะได้ประกอบสัมมาชีพเลี้ยงตัวเองในสังคมได้พอสมควร

นอกจากนี้ ระบบประเมินผลแบบใหม่ก็เป็นจุดเน้นสำคัญอีกจุดหนึ่ง คือ การเปลี่ยนจากระบบชี้คะแนนรวมเพื่อตัดสินได้-ตก มาเป็นวิธีการประเมินรายวิชา ซึ่งถ้านักเรียนสอบตกวิชาใดก็สามารถที่จะสอบซ่อมเฉพาะวิชาได้ นั่นคือระบบประเมินผลแบบใหม่ได้เปลี่ยนจากระบบการตัดสินได้-ตก มาเป็นการวินิจฉัยจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น และผลจากระบบการประเมินผลแบบใหม่ ทำให้เกิดระบบการสอนซ่อมเสริมขึ้นมา

จุดเน้นประการสุดท้ายของหลักสูตรปัจจุบันคือ การจัดบริการแนะแนว ซึ่งในจุดเน้น ครูจะเป็นผู้มีความสำคัญต่อการช่วยให้เด็กเรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง ซึ่งเป็นทั้งหลักการและจุดหมายของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ 2521: 1-3) ซึ่งการที่นักเรียนจะค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนนั้น ครูจะเป็นผู้มีความสำคัญต่อนักเรียน เป็นต้นว่า การจัดแนะแนวเพื่อช่วยนักเรียนเลือกแผนการเรียน หรืออาจจัดในรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม ดังนั้นหากโรงเรียนสามารถปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรได้ทุกอย่างแล้วก็จะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยส่วนรวม

นอกจากการวิจัยครั้งนี้จะมุ่งติดตามการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนเอกชน ว่าได้มีการปฏิบัติตามจุดเน้นดังกล่าวหรือไม่แล้ว การวิจัยครั้งนี้ยังมุ่งศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเอกชนที่แตกต่างกันคือ สภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพสูงและสภาพการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งอาจจะเป็นการลอบทานประสิทธิภาพของเกณฑ์ที่ใช้แบ่งประสิทธิภาพของโรงเรียนทั้งสองประเภทได้ด้วย และผลจากการวิจัยครั้งนี้ก็พบว่าโรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถปฏิบัติตามหลักสูตรได้มากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนประสิทธิภาพสูงมีความพร้อมในการใช้หลักสูตรมากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นจุดเน้นของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. จุดเน้นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนแบบใหม่ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้ตรงตามหลักสูตรมากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมในแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น บัณฑิตภายในโรงเรียนที่จะส่งเสริมนักเรียนตามจุดเน้นของหลักสูตรข้อนี้คือ การที่โรงเรียนมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า โรงเรียนประสิทธิภาพสูงมีความพร้อมของอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของคณาจารย์แผนกวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2520: 20)

ซึ่งได้ทำการวิจัยปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร การใช้อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเอกชนยังขาดศูนย์บริหารทางวัสดุ อุปกรณ์ นอกจากนี้ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนมีชั่วโมงสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการทำวัสดุวัสดุได้เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์บางอย่างราคาแพงทางโรงเรียนต้องการให้หน่วยงานอื่นจัดหาให้แทนที่จะใช้เงินของทางโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ จึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าโรงเรียนประสิทธิภาพสูงมีความพร้อมของอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ มากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ

นอกจากการเรียนการสอนในแนวทางที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ต้องประกอบด้วยความพร้อมของอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์แล้ว ความพร้อมของบุคลากรเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะส่งเสริมนักเรียนตามจุดเน้นของหลักสูตรข้อนี้ ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่าโรงเรียนประสิทธิภาพสูงมีความพร้อมของบุคลากรมากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากรในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำมีน้อย ครูมีชั่วโมงสอนมาก ครูต้องทำงานอื่นนอกเหนือจากการสอน นอกจากนี้ครูยังต้องสอนในวิชาที่ตนเองไม่ถนัดและไม่มีความสามารถอีกด้วย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของล้มชาย ฟูชาติ (2520: 33-39) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ครูในระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนประสบปัญหาครูไม่เพียงพอ ครูจึงต้องทำงานหนัก ครูมีความสามารถไม่ตรงกับวิชาที่สอนและครูไม่ชอบสอนในบางวิชา ดังนั้นหากไม่มีความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำหรือมีความพร้อมของบุคลากรอยู่ในระดับน้อยกว่าความพร้อมของครูในโรงเรียนประสิทธิภาพสูงแล้ว ครูอาจไม่มีเวลาที่จะเตรียมสอนหรือเตรียมจัดกิจกรรมในแนวทางที่ส่งเสริมนักเรียนตามจุดเน้นข้อนี้ จึงทำให้ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรในด้านการศึกษาจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นได้มากกว่าการปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรข้อนี้ในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ

2. จุดเน้นของหลักสูตรในส่วนที่เพิ่มวิชาการทำงาน-อาชีพ เพื่อมีจุดประสงค์ให้นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไป สามารถออกไปใช้ชีวิตในสังคมและประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้พอสมควร ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนทั้งสองประเภทไม่ได้ปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรข้อนี้เท่าใด เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองประเภทมีความเห็นตรงกันว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น นักเรียนมีความเห็นว่าวิชานี้เป็นวิชาที่มีประโยชน์น้อย และมองไม่เห็นความสำคัญของวิชานี้ ดังนั้นทาง

โรงเรียนจึงไม่เน้นการสอนวิชานี้มากนัก ในบางครั้งชั่วโมงนี้จะถูกนำไปสอนวิชาอื่นแทน เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือภาษาอังกฤษ นอกจากนี้วิชานี้ยังต้องการวัสดุ อุปกรณ์ของจริงหรือของจำลอง ซึ่งเป็นสิ่งหาได้ยาก ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ เจม สิบขจร (2527: 150-151) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งพบว่าอุปกรณ์บางอย่างราคาแพงและหายาก นอกจากนี้อุปกรณ์บางชนิดที่สร้างความเข้าใจได้ดีไม่มีจำหน่ายในท้องตลาด และครูไม่สามารถผลิตขึ้นเองได้ ผลการสัมภาษณ์ยังพบอีกว่าบุคลากรที่สอนโดยตรงและจบมาทางด้านนี้ไม่มีครูไม่ทันในวิชานี้ นักเรียนก็ไม่สนใจเรียน เพราะส่วนใหญ่ต้องการเรียนต่อ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้โรงเรียนเอกชน ทั้งสองประเภท ไม่ได้ปฏิบัติตามจุดเน้นในหลักสูตรข้อนี้เท่าไรนัก

3. จุดเน้นเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถจัดการแนะแนวได้ตรงตามหลักสูตรมากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมแนะแนวจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่ได้รับการเรียนมาโดยเฉพาะและต้องมีสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดห้องแนะแนว ซึ่งโรงเรียนประสิทธิภาพสูงมีความพร้อมของอาคารสถานที่ และมีงบประมาณสำหรับบุคลากรทางด้านนี้มากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำอยู่แล้ว นอกจากนี้ เจม สิบขจร (2527: 154-155) ยังได้ระบุถึงการจัดกิจกรรมแนะแนวซึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามหลักสูตรได้ เป็นต้นว่า ครูแนะแนวมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน บริการแนะแนวทำอย่างไม่จริงจัง บุคลากรที่มีความรู้แนะแนวโดยตรงทำงานได้เต็มที่ และโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญต่อการแนะแนว ซึ่งผลจากการศึกษาของ เจม สิบขจร สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำซึ่งระบุเกี่ยวกับการที่โรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรในข้อนี้ได้ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกัน สาเหตุดังกล่าวจึงทำให้โรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถจัดบริการแนะแนวได้ตามจุดเน้นของหลักสูตรมากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ

4. จุดเน้นของหลักสูตรเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรได้มากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์พบว่า การที่โรงเรียนประสิทธิภาพต่ำไม่สามารถจัดการสอนซ่อมเสริมได้ตรงตามจุดเน้นของหลักสูตร เป็นผลสืบเนื่องมาจากโรงเรียนมีบุคลากรน้อย ครูคนเดียวต้องสอนหลายวิชาและหลายระดับชั้น จึงทำให้การสอนซ่อมเสริมทำไม่ได้เต็มที่ นอกจากนี้นักเรียน

ในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำยังไม่เห็นความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม มักจะหนีเรียน ทำให้ครูรู้สึกว่ามีงานหนักในการติดตามนักเรียนให้มาเรียน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีรพร ฉะโชติวาณิช (2524: 81-86) ทักษะ คู่ชัยาศัย (2524: 81-90) เล็กเปียร เอกอุ้น (2524: 76-86) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุที่ทำให้การซ่อมเสริมไม่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ได้แก่ การที่ครูมีชั่วโมงสอนมาก มีหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน ซึ่งทำให้ไม่มีเวลาในการวางแผนเตรียมการซ่อมเสริม นักเรียนมีปัญหาทางครอบครัวทำให้ไม่มีเวลามาเรียน และนักเรียนที่เรียนซ้ำขาดเรียนบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรัตน์ กาญจนวิจิตรวงศ์ (2524: 84-89) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการซ่อมเสริมในโรงเรียนเอกชน ซึ่งผลการวิจัยมีลักษณะเดียวกับผลการวิจัยในโรงเรียนรัฐบาล นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์เพิ่มเติมยังระบุเกี่ยวกับการซ่อมเสริมในโรงเรียนประสิทธิภาพสูงคือการที่ครูมีความพร้อม และมีจำนวนมากกว่างานสอนมีชั่วโมงไม่มากนัก จึงสามารถทำการซ่อมเสริมได้ตรงตามจุดเน้นของหลักสูตรได้มากกว่าสาเหตุดังกล่าวจึงอาจทำให้โรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรในเรื่องของการซ่อมเสริมได้มากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการซ่อมเสริมอีกประการที่น่าสนใจคือ ถึงแม้ว่าโรงเรียนประสิทธิภาพสูงจะมีการปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรในเรื่องการซ่อมเสริมมากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ แต่อย่างไรก็ตามการซ่อมเสริมของโรงเรียนทั้งสองประเภทจะเป็นลักษณะของการซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่สอบไม่ผ่านมากกว่าการสอนเสริมแก่นักเรียนที่เรียนเก่ง โดยโรงเรียนทั้งสองประเภทระบุเกี่ยวกับการสอนเสริมแก่นักเรียนที่เรียนเก่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับแบบสอบถามปลายเปิดของนักเรียนที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้นักเรียนที่เรียนดีอยู่แล้วเข้าไปเรียนซ่อมเสริมได้ และจากการสัมภาษณ์ก็จะได้ผลที่ตรงกันคือ ผู้บริหารในโรงเรียนทั้งสองประเภทมีความคิดเห็นว่านักเรียนที่เรียนดีมักอยากเข้าเรียนซ่อมเสริม แต่ทางโรงเรียนก็ไม่ได้อนุญาตให้เข้าเรียนเพราะการเรียนแบบนี้จะเน้นสำหรับนักเรียนที่สอบไม่ผ่านเท่านั้น ดังนั้นทางโรงเรียนควรเห็นความสำคัญของการซ่อมเสริมควบคู่กันไปด้วย

5. จุดเน้นเกี่ยวกับการประเมินผลแบบใหม่ ซึ่งเปลี่ยนจากการตัดสินโดยใช้คะแนนรวมทุกวิชาตัดสินได้-ตก มาเป็นการตัดสินเป็นลักษณะรายวิชา ถ้านักเรียนสอบตกในวิชาใดก็สามารถสอบซ่อมได้ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรในชั้นนี้มากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมินผลมักจะมีการประชุมร่วมกันในการจัดทำจุดประสงค์และออกข้อสอบตามจุดประสงค์ในแต่ละกลุ่มโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ซึ่งแต่ละกลุ่มโรงเรียนมักจะมีสัดส่วนของโรงเรียนรัฐบาลมากกว่าโรงเรียนเอกชน จากการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนประสิทธิภาพสูงส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียง จึงมักได้รับการต้อนรับอย่างดีจากโรงเรียนอื่น สามารถใช้สิทธิออกเสียงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยที่ทางกลุ่มโรงเรียนรับฟัง ในขณะที่โรงเรียนประสิทธิภาพต่ำผลจากการสัมภาษณ์พบว่า โรงเรียนมักไม่ค่อยได้รับความสนใจจากกลุ่มโรงเรียน เพื่อใช้สิทธิออกเสียงใด ๆ ทางกลุ่มก็ไม่ค่อยสนใจจะรับฟัง เพราะเห็นว่าเป็นโรงเรียนเล็ก ๆ เป็นโรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียง และมีเสียงค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ผลวิจัยจากแบบสอบถามปลายเปิดยังพบว่าครูยังขาดความรู้และความเข้าใจในการประเมินผลแบบใหม่ ไม้แน่ใจว่าการประเมินผลของตนถูกต้องหรือไม่ และการออกข้อสอบตามจุดประสงค์ก็เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก แต่ครูไม่สามารถที่จะหาความรู้จากที่ไหนได้ เพราะเมื่อเข้ากลุ่มโรงเรียน ทางกลุ่มโรงเรียนก็ไม่สนใจ นอกจากนี้จำนวนครูในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำมีน้อย เพื่อส่งไปประชุมกลุ่มบางที่ต้องปิดโรงเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระเรียนการสอนมาก ทางโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ จึงมักไม่ส่งครูเข้าร่วมประชุมกลุ่มโรงเรียน จึงทำให้ครูในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ยังขาดความรู้และความเข้าใจในระบบประเมินผลตามจุดเน้นของหลักสูตรใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลูมาลี ฉันทร์ชล (2521: 64-69) ซึ่งได้ติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนรัฐบาล และในโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ครูโดยส่วนรวมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเมินผลการเรียนค่อนข้างน้อย และเมื่อเทียบกับโรงเรียนรัฐบาลพบว่า ครูโรงเรียนราษฎร์มีปัญหาในเรื่องจากความรู้ทางการประเมินผลตามที่กระทรวงกำหนด ขาดความรู้เรื่องการประเมินผลแบบใช้กลุ่มใช้เกณฑ์ขาดความรู้เรื่องการตัดเกรด และขาดบุคคลที่จะให้คำแนะนำปรึกษามากกว่าครูในโรงเรียนรัฐบาล

นอกจากนี้ผลจากการสัมภาษณ์ยังพบเพิ่มเติมอีกว่า โรงเรียนทั้งสองประเภท ระบุตรงกันถึงแนวโน้มของการออกข้อสอบร่วม (คือข้อสอบที่ใช้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน) ซึ่งผลจากการสัมภาษณ์พบว่าผู้บริหารในโรงเรียนประสิทธิภาพสูงส่วนใหญ่ ออกข้อสอบข้อสอบร่วม เนื่องจากจะได้ทราบถึงมาตรฐานการเรียนการสอน ในโรงเรียนของตน ในขณะที่ผู้บริหารในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการใช้ข้อสอบร่วม โดยให้เหตุผลว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเรียนอ่อน มาตรฐานของข้อสอบอาจจะสูงเกินไปสำหรับนักเรียนในโรงเรียน สิ่งที่น่าสนใจอีกประการคือ โรงเรียนประสิทธิภาพสูงเป็นโรงเรียนประเภทเดียวที่มีคลังข้อสอบ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อสอบ สำเหตุดังกล่าวมาแล้วทั้งหมดอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้โรงเรียนประสิทธิภาพสูงสามารถปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรในเรื่องการประเมินผลได้มากกว่าโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การปฏิบัติตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนเอกชนโดยส่วนรวม ยังประสบกับปัญหาในการใช้หลักสูตรอยู่หลายประการ ซึ่งปัญหาสำคัญที่พบในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนเอกชนโดยส่วนรวมได้แก่

1. ขาดวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน
2. ขาดโรงฝึกงาน แปลงลารีต ห้องปฏิบัติการเฉพาะวิชา แหล่งค้นคว้าทางการศึกษา ห้องเรียนมีจำนวนน้อยและคับแคบ
3. ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีสอนตามแบบเดิม ยังไม่ได้ใช้วิธีสอนตามหลักสูตรใหม่ เนื่องจากปัจจัยหลายอย่างไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ เป็นต้นว่า ขาดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ความไม่เพียงพอของอาคารสถานที่ เป็นต้น
4. ครูสอนเนื้อหาตามหลักสูตรไม่ทัน เนื่องจากเวลาน้อยเกินไป
5. ครูวัดผลไม่เป็น เนื่องจากไม่ทราบกฎเกณฑ์ที่ถูกต้อง และลดประสิทธิผลบ้างข้อครูไม่สามารถออกข้อสอบเพื่อประเมินผลได้
6. เอกสารหลักสูตร คู่มือครู และแบบเรียน ที่ส่งมาให้มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และส่งมาล่าช้า ส่งมาไม่ทันเปิดเรียน

7. การทำงานร่วมกับกลุ่มโรงเรียนมีความล่าช้า และไม่สะดวกในการติดต่อ
8. การแนะแนวยังไม่มึระบบ ใช้ไม่ตรงกับความต้องการของหลักสูตร
9. การสอนซ่อมเสริมยังไม่มึระบบ ใช้ไม่ตรงกับความต้องการของหลักสูตร และโรงเรียน

มักจะคัดแต่การล่อนซ่อม ขาดการล่อนเสริมแก่นักเรียนที่เรียนดี

แต่เมื่อพิจารณาปฏิบัติตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนเอกชนที่มีประสิทธิภาพต่างกันจะพบว่า โรงเรียนเอกชนประสิทธิภาพสูงสามารถปฏิบัติตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มากกว่าการปฏิบัติตามหลักสูตรในโรงเรียนประสิทธิภาพต่ำ ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติตามจุดเน้นของหลักสูตรปัจจุบัน ดังนั้นการแบ่งประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนโดยอาศัยเกณฑ์ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ และเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในการจัดอันดับมาตรฐานของโรงเรียนเอกชน เป็นเกณฑ์ที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งหากต่อไปเราใช้เกณฑ์ของทั้งสองแห่งในการแบ่งประสิทธิภาพของโรงเรียนแล้ว เราก็สามารถคาดคะเน หรือทำนายการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเหล่านั้นได้ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพ ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในแต่ละแห่งด้วย และยังทำให้ทราบว่าโรงเรียนมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาตรงตามหลักสูตรหรือไม่เพียงใด เพื่อให้หน่วยงานหรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือหรือพัฒนา ให้โรงเรียนมีมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด อันจะทำให้การใช้หลักสูตรในโรงเรียนเอกชน เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและกลุ่มโรงเรียน ควรจัดอบรมครูเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เพื่อให้ครูได้ทราบวิธีการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายและควรจัดอบรมในระยะก่อนเปิดเรียนภาคต้น เพื่อครูจะได้มีเวลาศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การใช้หลักสูตร ตลอดจนเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเปิดภาคเรียน
2. โรงเรียนในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งมีความพร้อมในการใช้หลักสูตรมากกว่า ควรให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่ยังไม่พร้อม อาจให้ยืมสื่อการเรียน เอกสารประกอบหลักสูตร และให้ใช้สถานที่บางอย่าง เช่น ห้องสมุดที่คั่นศึกษา โรงพลศึกษา ฯลฯ ตลอดจนให้นักเรียนโรงเรียนอื่นเข้ามาค้นคว้าในห้องสมุดของโรงเรียนได้
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมวิชาการ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรเพิ่ม จำนวนเอกสารหลักสูตรที่ส่งให้กับโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า กลุ่มโรงเรียนหรือผู้บริหาร โรงเรียนควรทำสำเนาแจกให้พอเพียงกับความต้องการของครู
4. กลุ่มโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมความรู้ทางการประเมินผล นอกจากนี้ครูควรมีคู่มือการประเมินผล เพื่อจะได้ศึกษาถึงวิธีการและแนวทางการประเมินผลแต่ละบทแต่ละตอนของแต่ละรายวิชา
5. ควรมีการประชุมปฏิบัติการเพื่อจัดทำสื่อการเรียนแก่ครู ซึ่งจะช่วยให้ครูได้ทราบวิธีการและได้ฝึกปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นให้ครูได้เห็นประโยชน์ของสื่อการเรียน
6. กลุ่มโรงเรียนควรเป็นศูนย์กลางในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมของครู โดยเป็นศูนย์ในการให้คำปรึกษาหารือแก่ครู รวมทั้งรับฟังปัญหาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งสังกัดรัฐบาลและเอกชน ที่มีชื่อเสียงและไม่ค่อยมีชื่อเสียง เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของกลุ่มโรงเรียน และให้ความร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยที่มุ่งศึกษา สภาพและปัญหา ในแต่ละด้านหรือกลุ่มวิชา ให้ละเอียด เพื่อจะได้ทราบสภาพและปัญหาในการใช้หลักสูตรในแต่ละด้านหรือแต่ละกลุ่มวิชาให้ลึกซึ้ง

2. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร กับเขตการศึกษาอื่น หรืออาจทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสังกัดกรมสามัญ เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น .

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย